

Áhrif fjármálahrunsins á lífskjörin

Umfang kreppunnar

og afkoma ólíkra tekjuhópa

Stefán Ólafsson og Arnaldur Sölvi Kristjánsson

Þjóðmálastofnun, Apríl 2012

Hrunið á Íslandi

- **Stærsta bóluhagkerfi sögunnar - mesta skuldsetningin**
- **Stærsta og dýrasta fjármálahrunið**
- **Margþætt hrun**
 - **Krónan; Bankarnir**
 - **Efnahagslífið; Atvinnan**
 - **Traustið o.s.frv....**
- **Afleiðingarnar fyrir lífskjörin?**

Almennar niðurstöður

- Skýrslan sýnir að Ísland hefur að mörgu leyti farið aðra leið í gegnum kreppuna en algengast er á Vesturlöndum
- Botni var náð á árinu 2010 og síðan hefur vöxtur hafist á ný og kjörin batnað
- Ísland virðist ná sér fyrr upp úr kreppunni en flestar þær þjóðir sem illa urðu úti, þrátt fyrir stærra áfall hér

Íslenska leiðin úr kreppunni

Lægri tekjuhópum hlíft

Jöfnun kjara

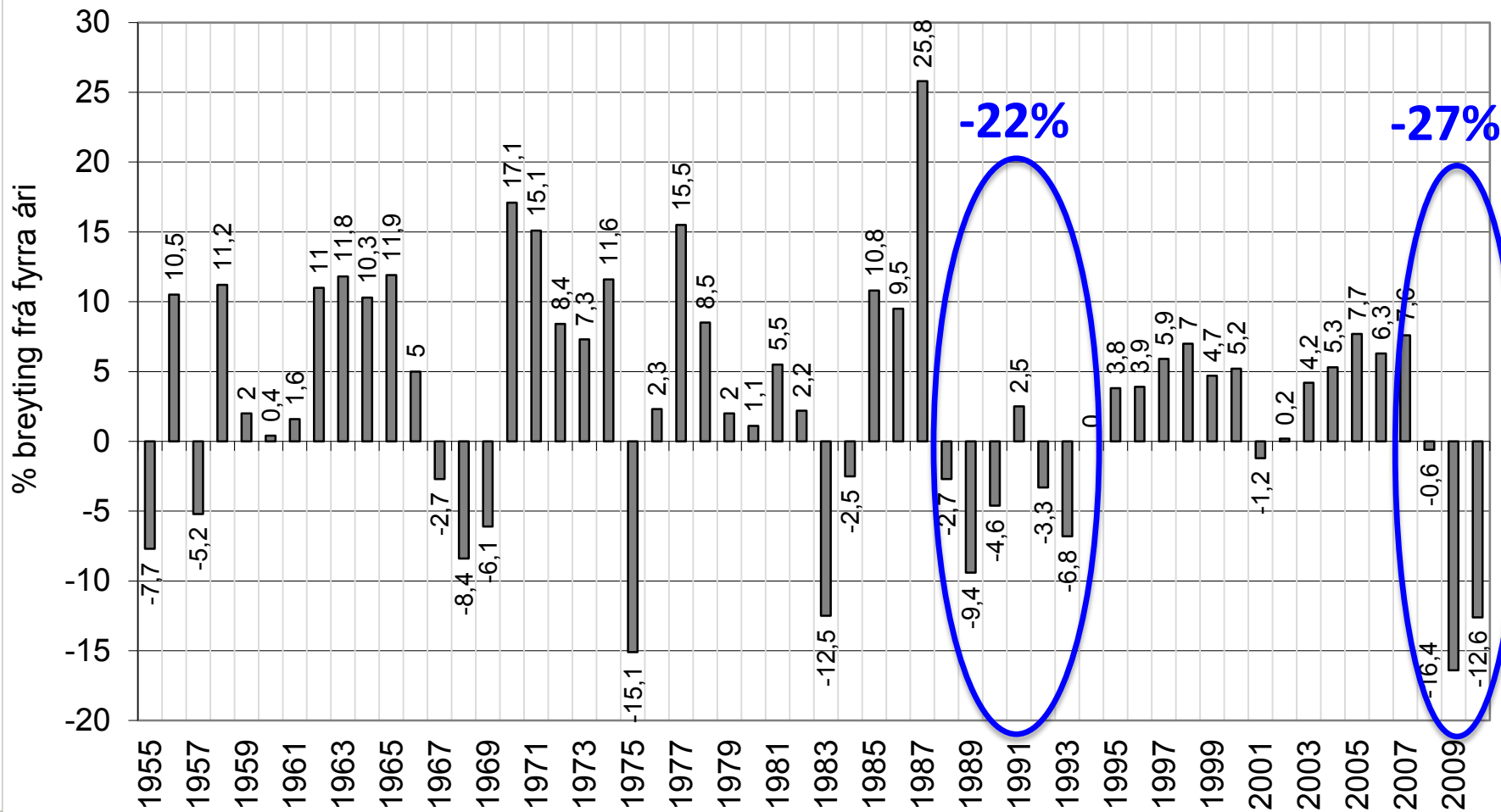
Verndun atvinnu

Velferðarkerfi beitt til varnar

Umfang kreppunnar

Mesta kaupmáttarrýrnun frá 1955

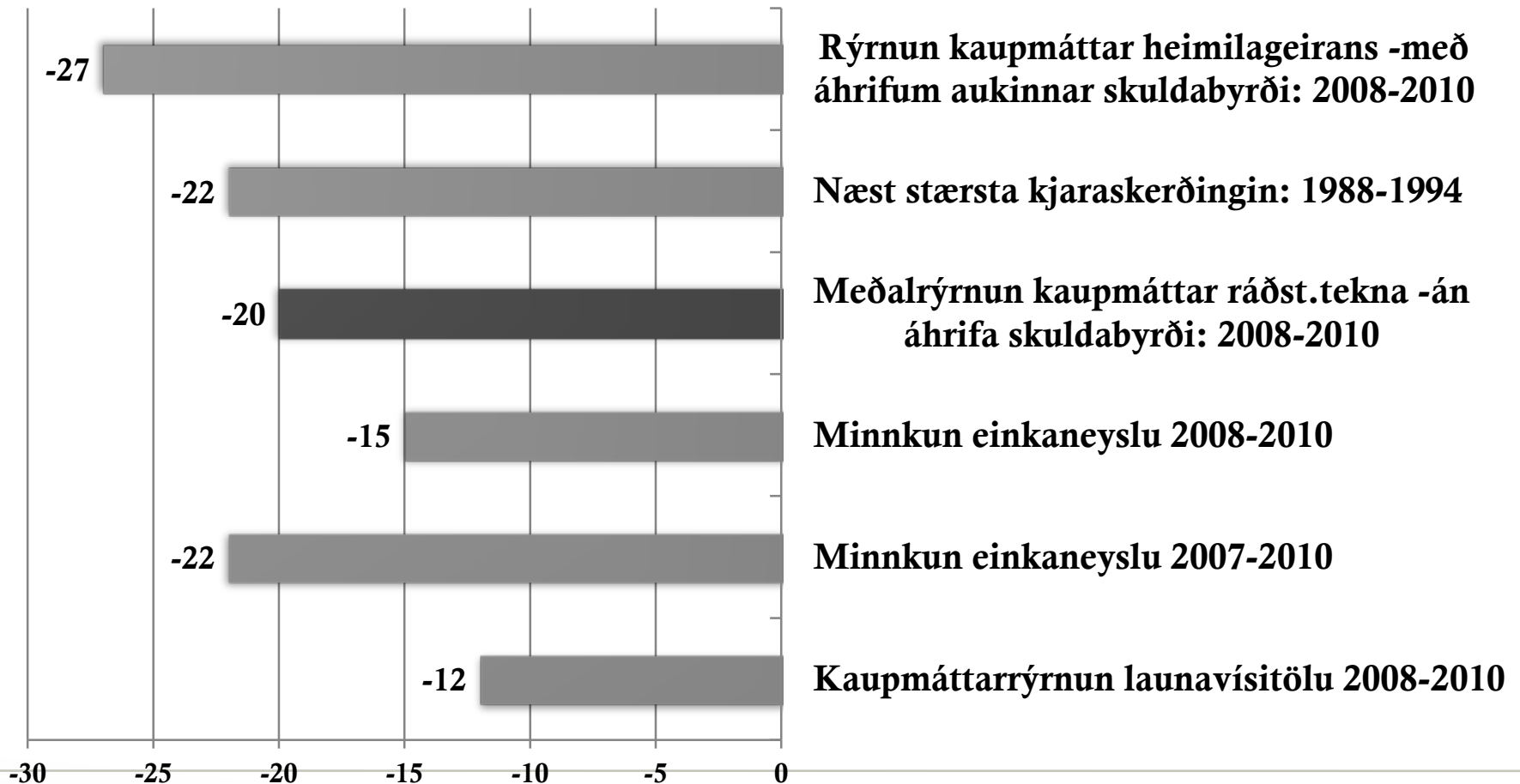
- og sennilega alveg frá 1945

Umfang kjaraskerðingarinnar

Meðaltöl – Ólíkir mælikvarðar

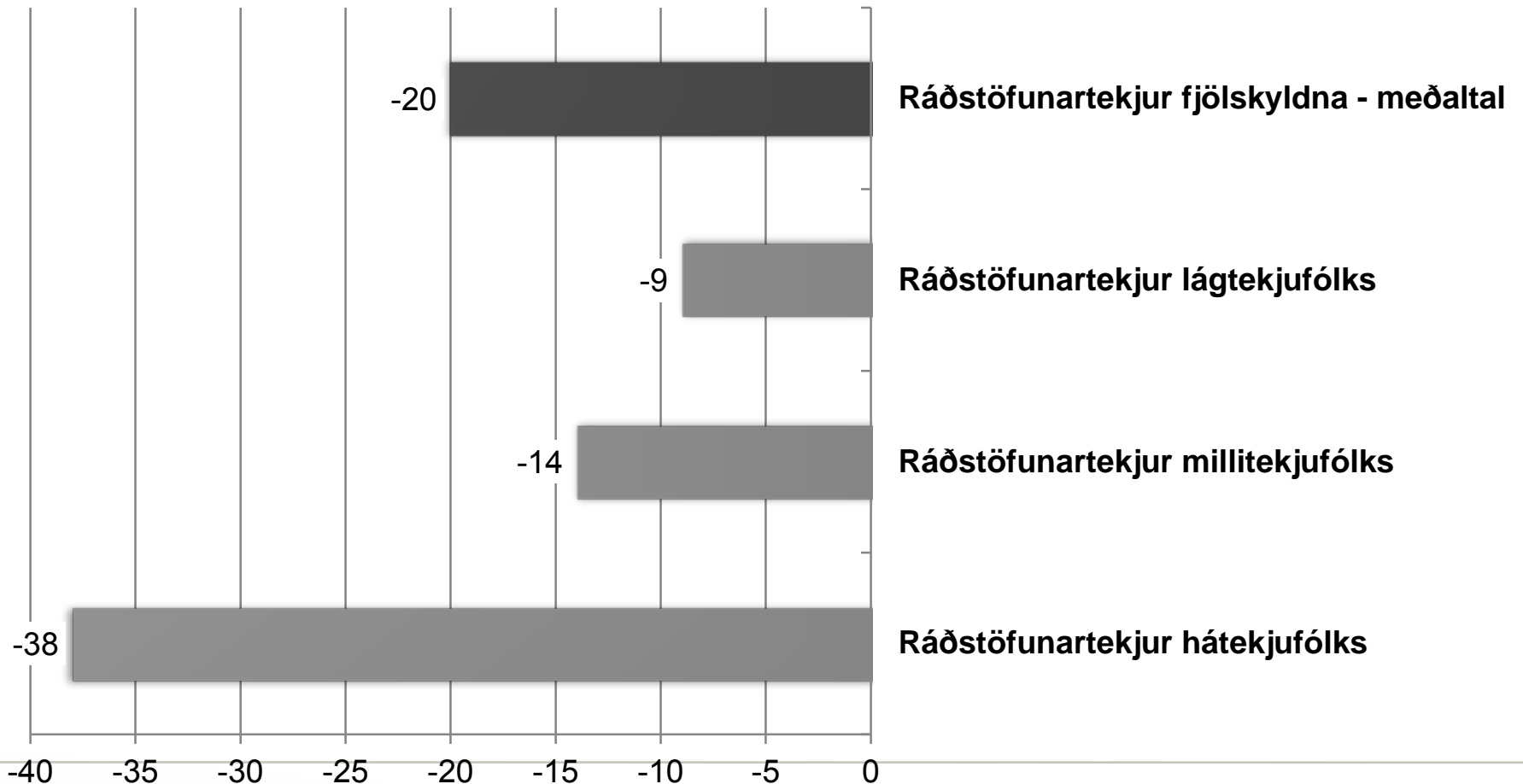
Kjaraskerðingin í %: Ólíkir mælikvarðar

Kjaraskerðing ólíkra hópa

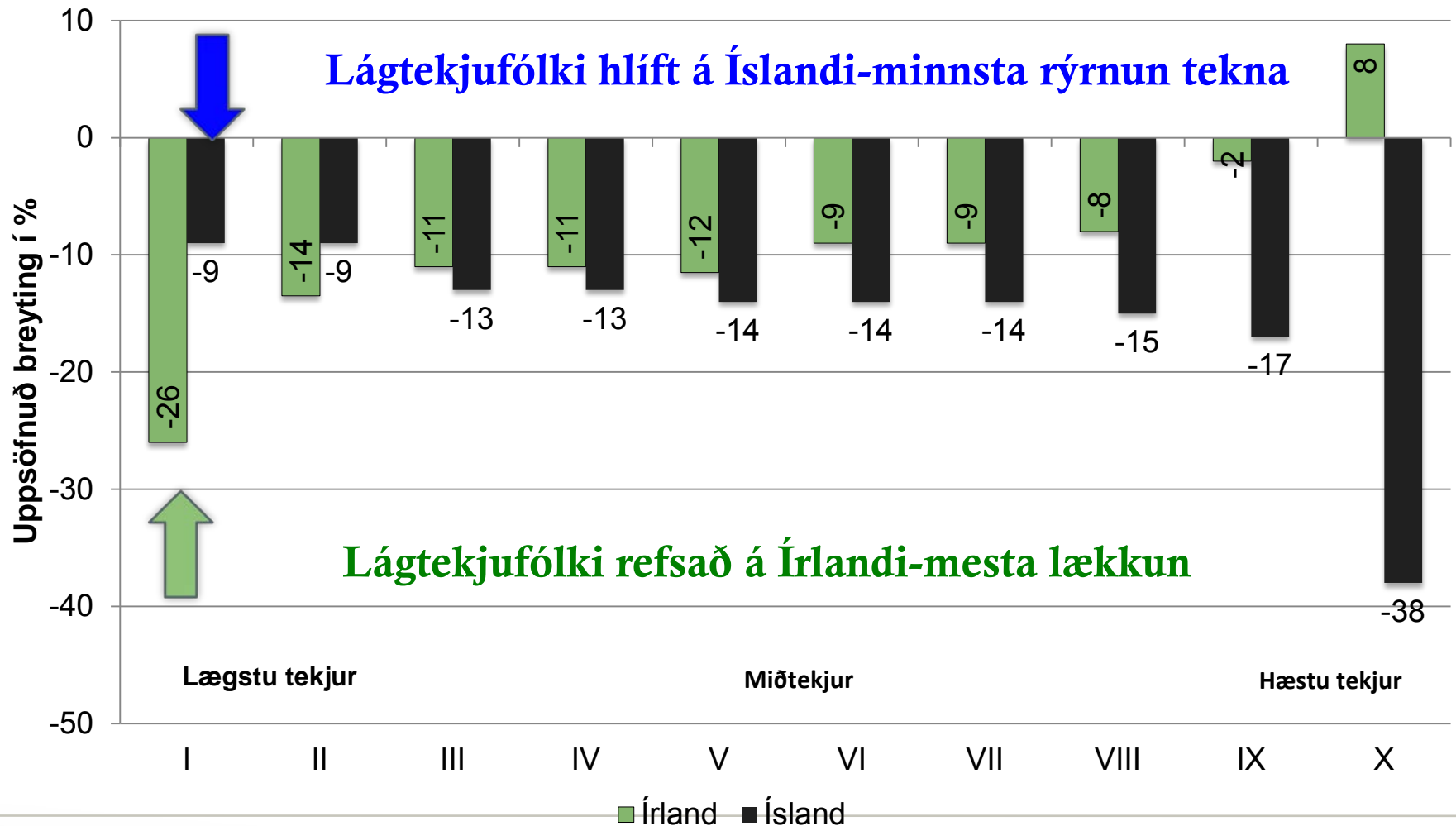
Lágtekjufólki hlíft

Rýrnun kaupmáttar ráðstöfunartekna 2008 til 2010 (%)

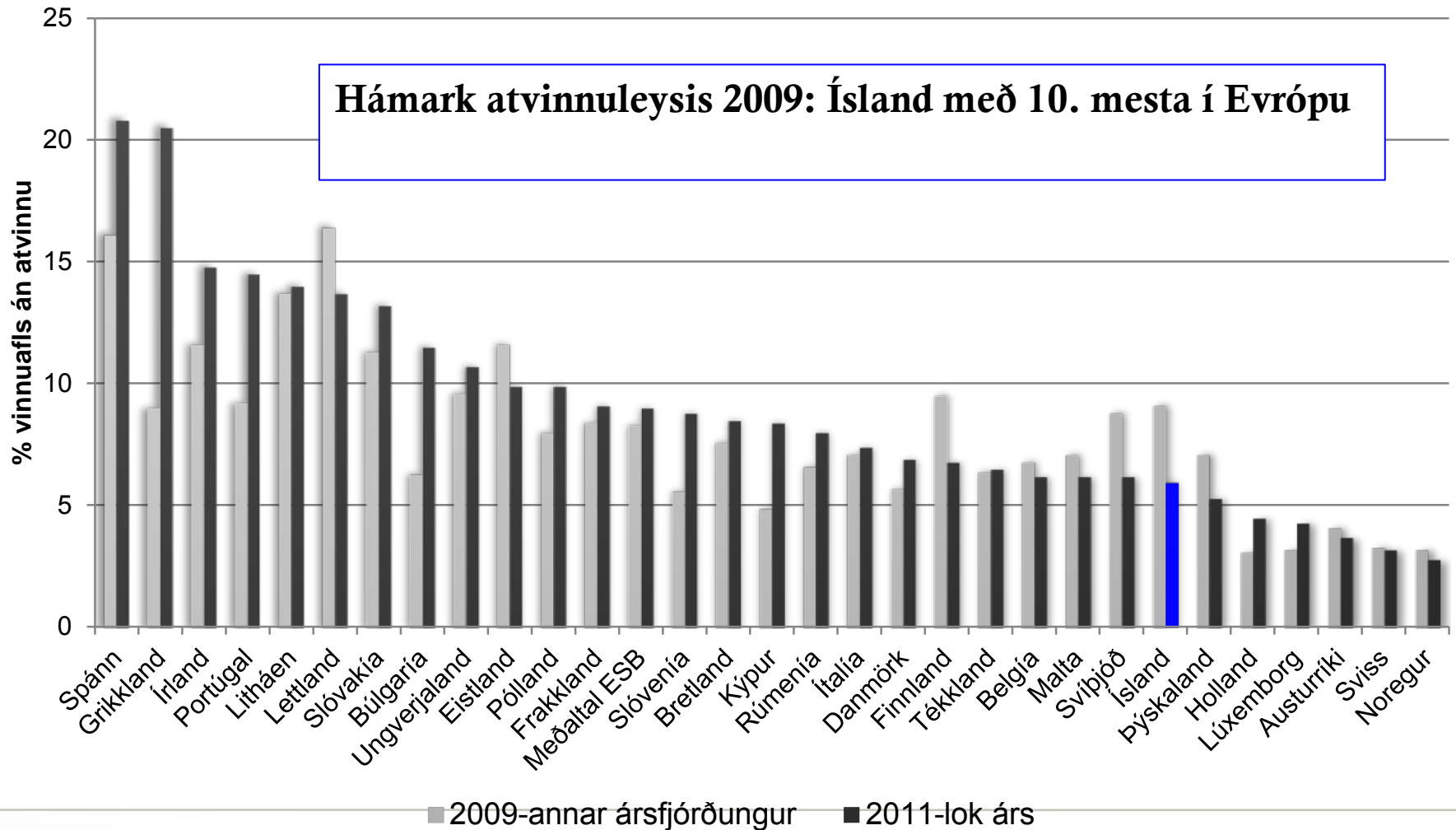

Ólíkar leiðir Íslands og Írlands

Hvernig byrðarnar dreifðust: Ísland 2008-10 og Írland 2008-9

Atvinnuleysi fór mest í um 9% en var í lok 2011 það sjöunda minnsta í Evrópu

Orsök kjaraskerðingarinnar

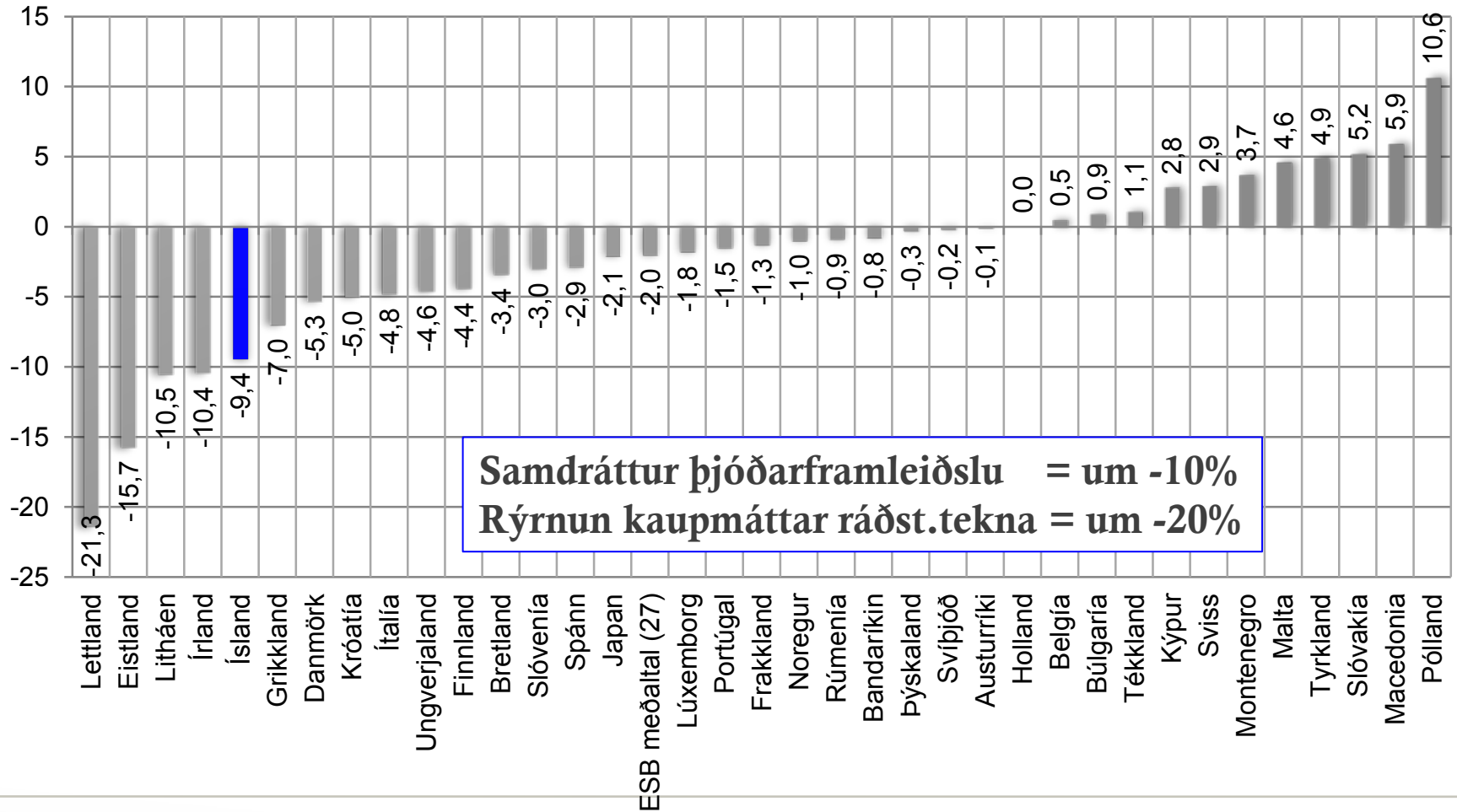
Gengisfall krónunnar >

Kaupmáttur rýrnaði >

Skuldir hækkuðu >

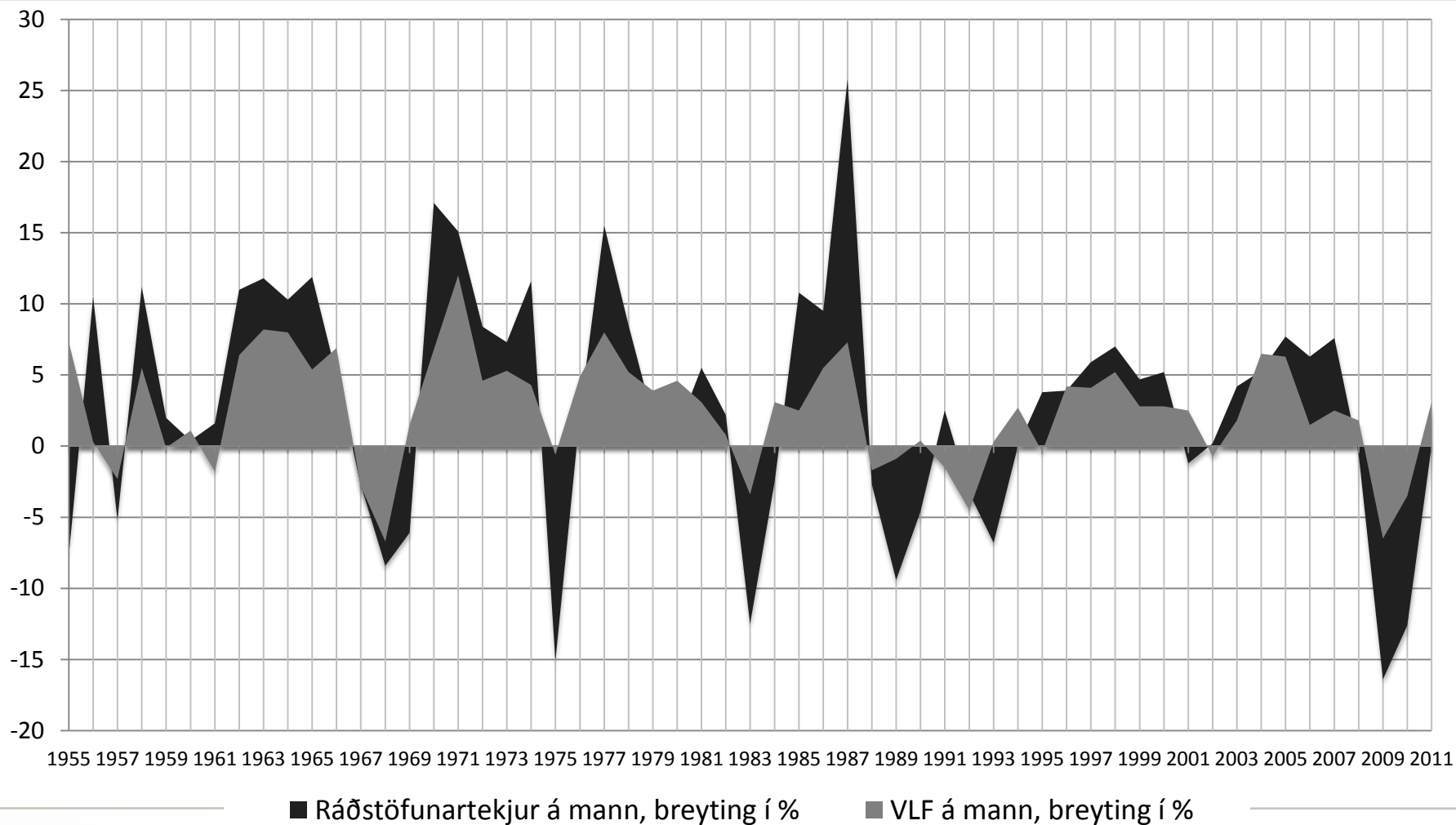
Atvinna dróst saman >

Samdráttur þjóðarframleiðslu 2008-2010

Kjaraskerðing umfram samdrátt VLF

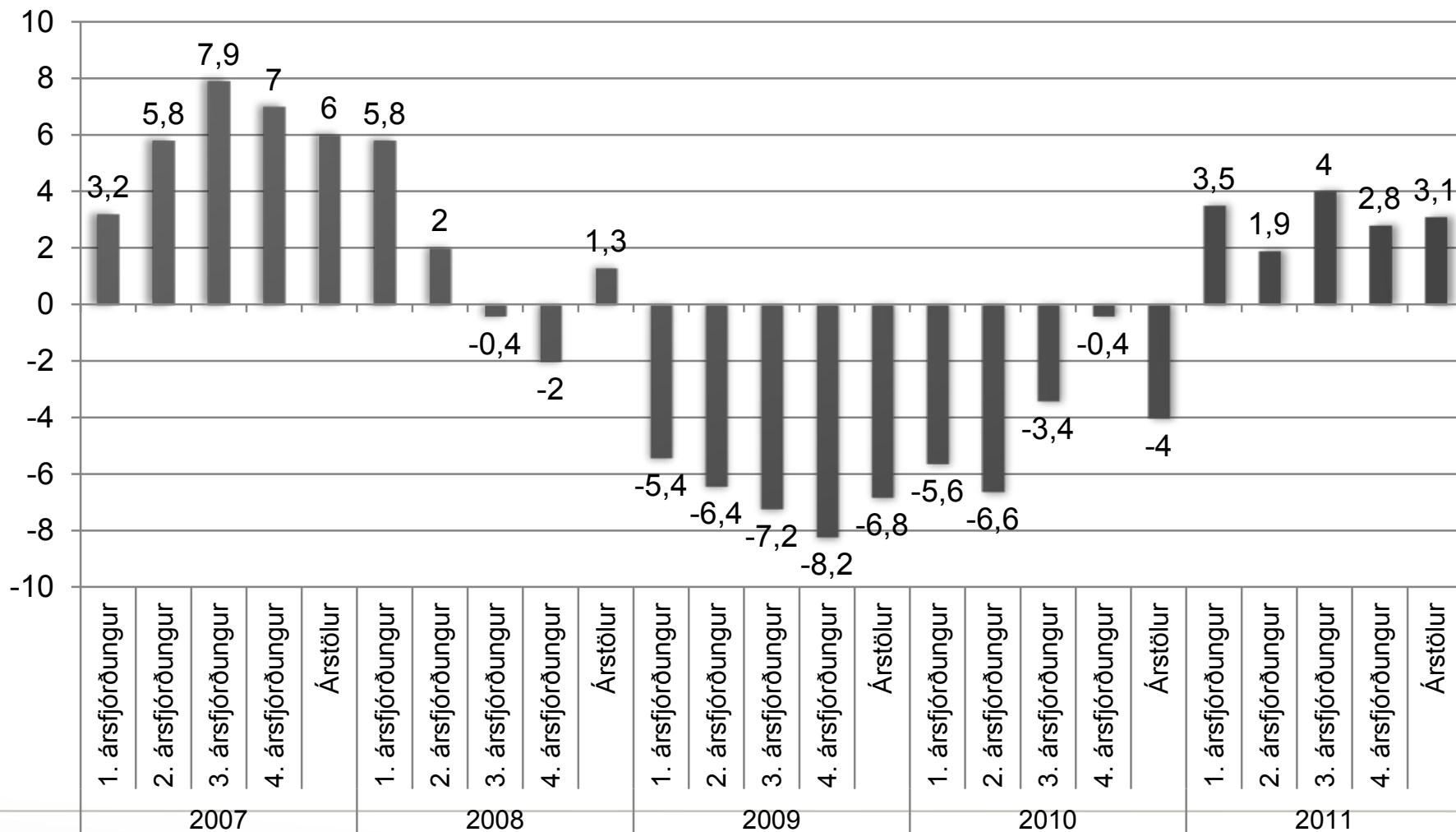
– vegna gengisfallsins

Botninum náð – upprisan hafin

Botni náð – Upprisan hafin

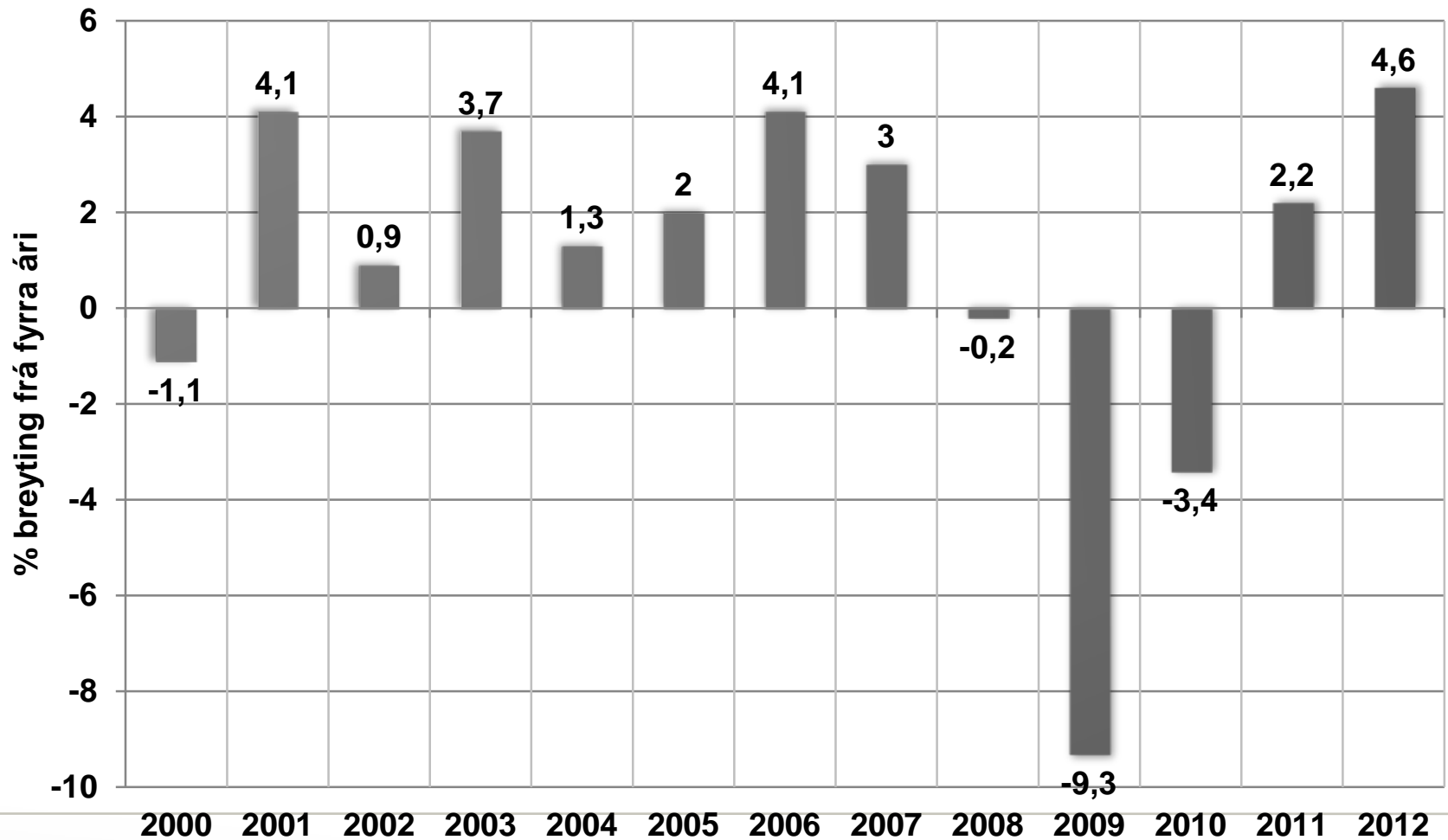
Hagvöxtur eftir fjórðungum

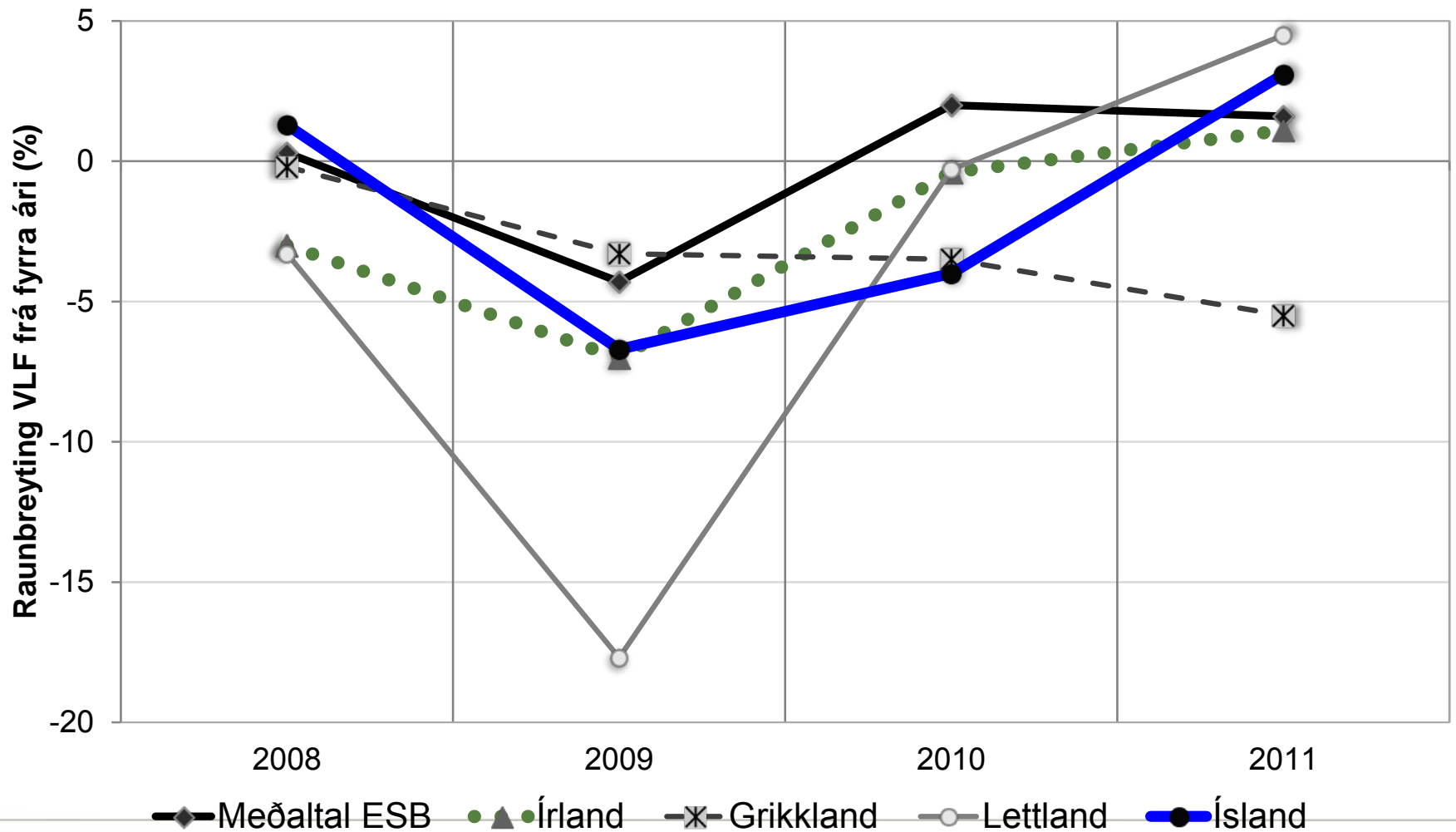
Kjörin batna á ný

Kaupmáttur launavísitölunnar

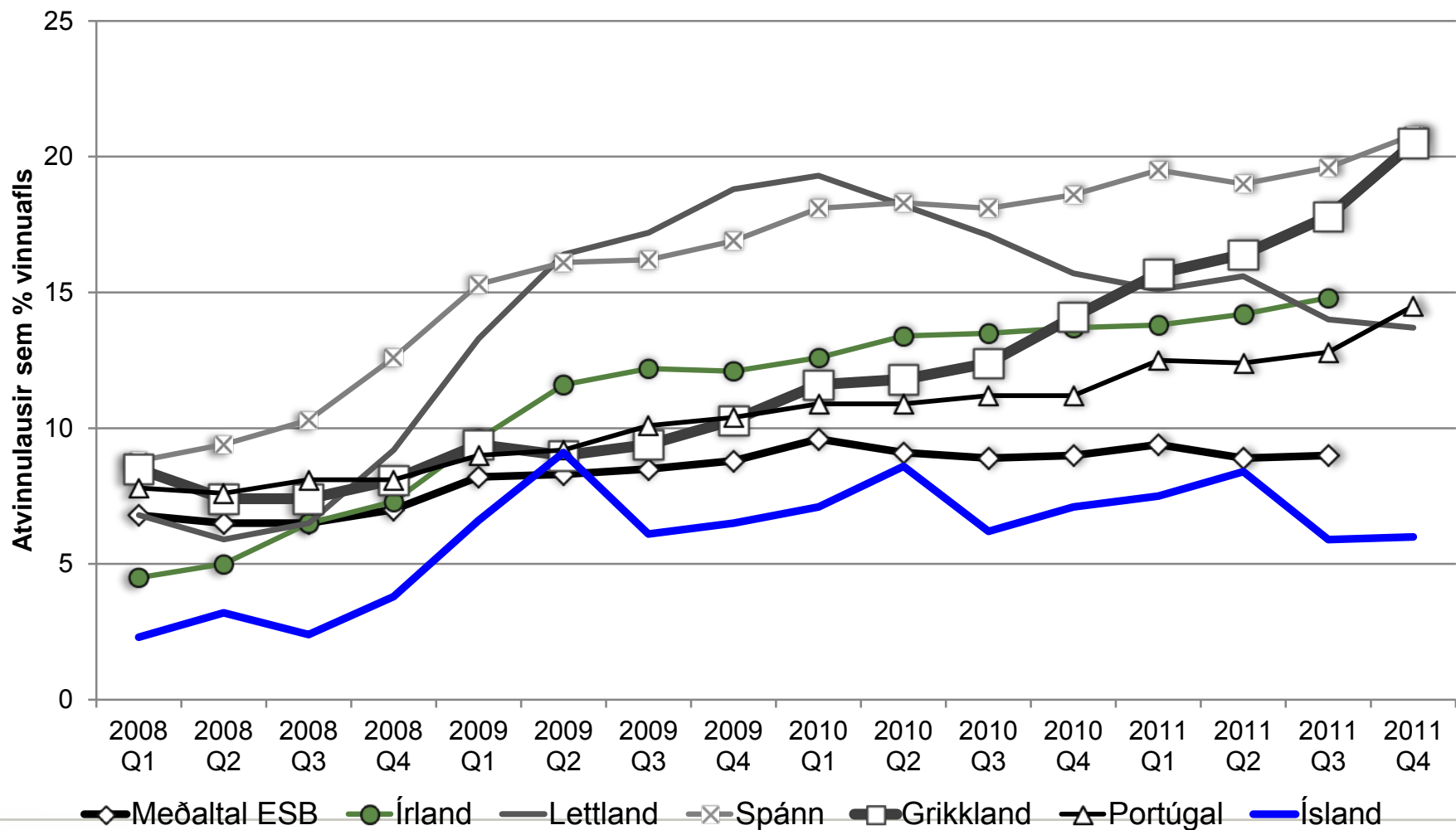
(12 mánaða breyting, feb. til feb.)

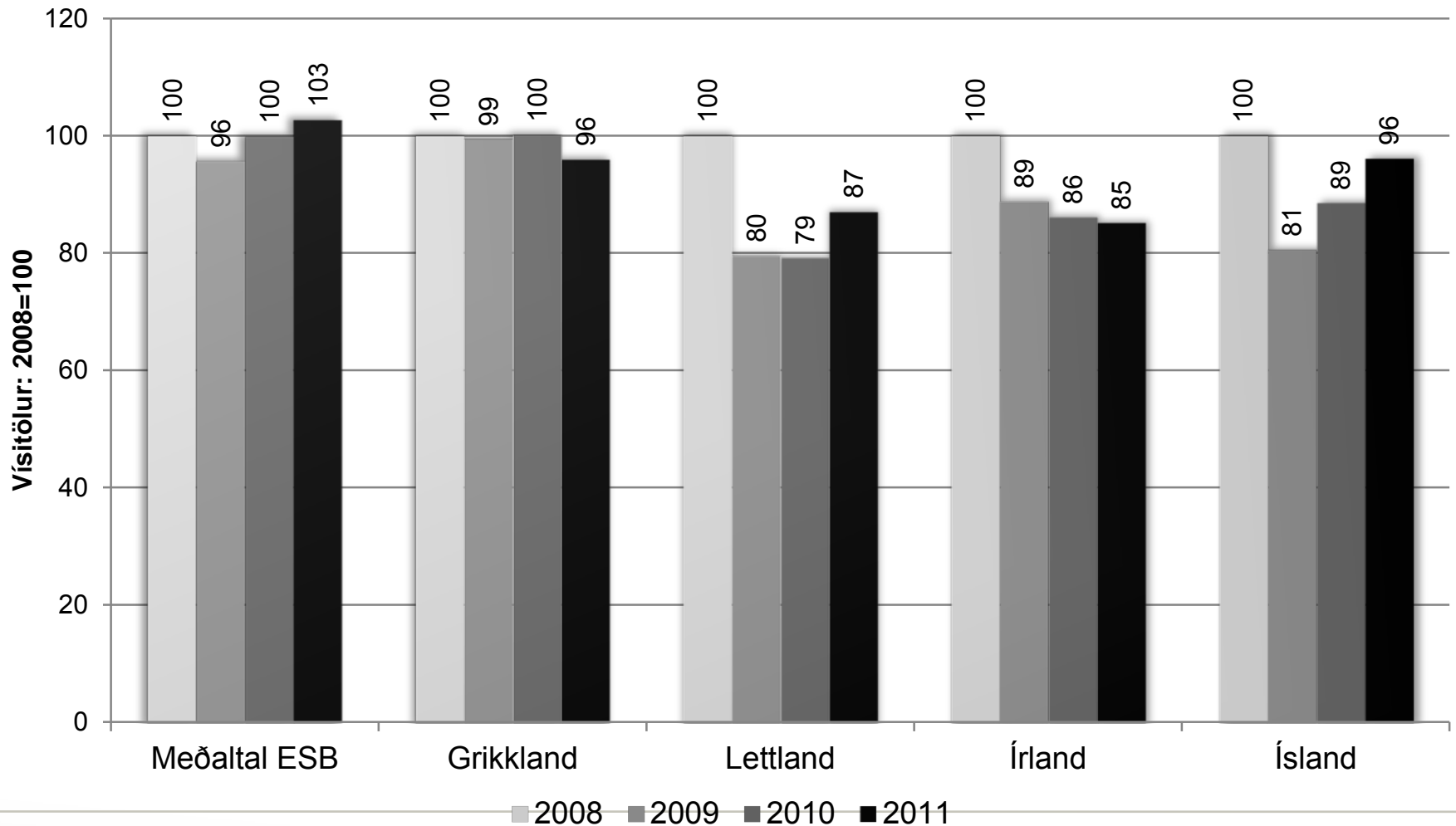
Þyngri róður hjá öðrum kreppuþjóðum (hagvöxtur)

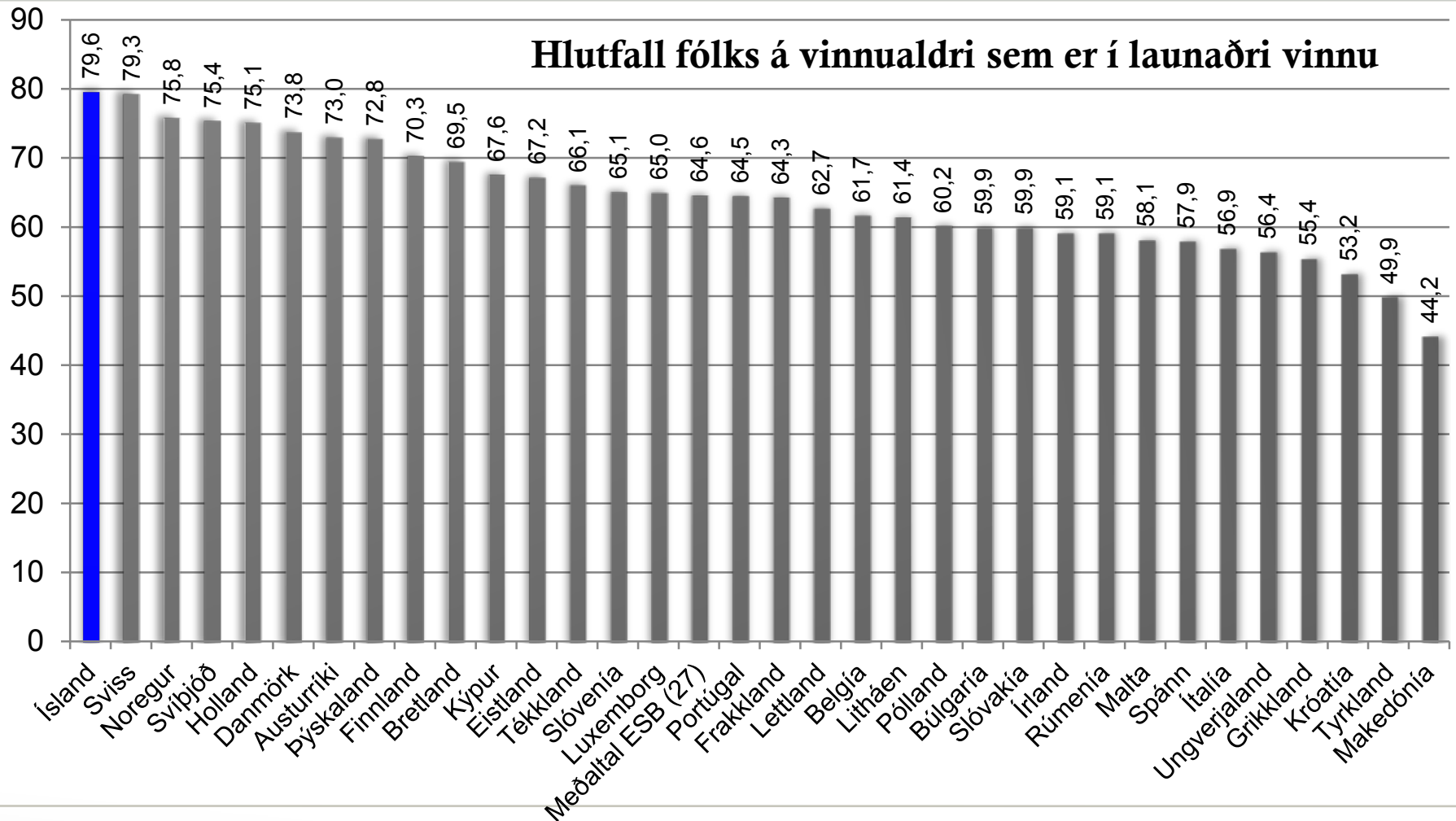
Atvinnuleysið: Þyngra hjá öðrum kreppuþjóðum

Einkaneysla eykst á Íslandi

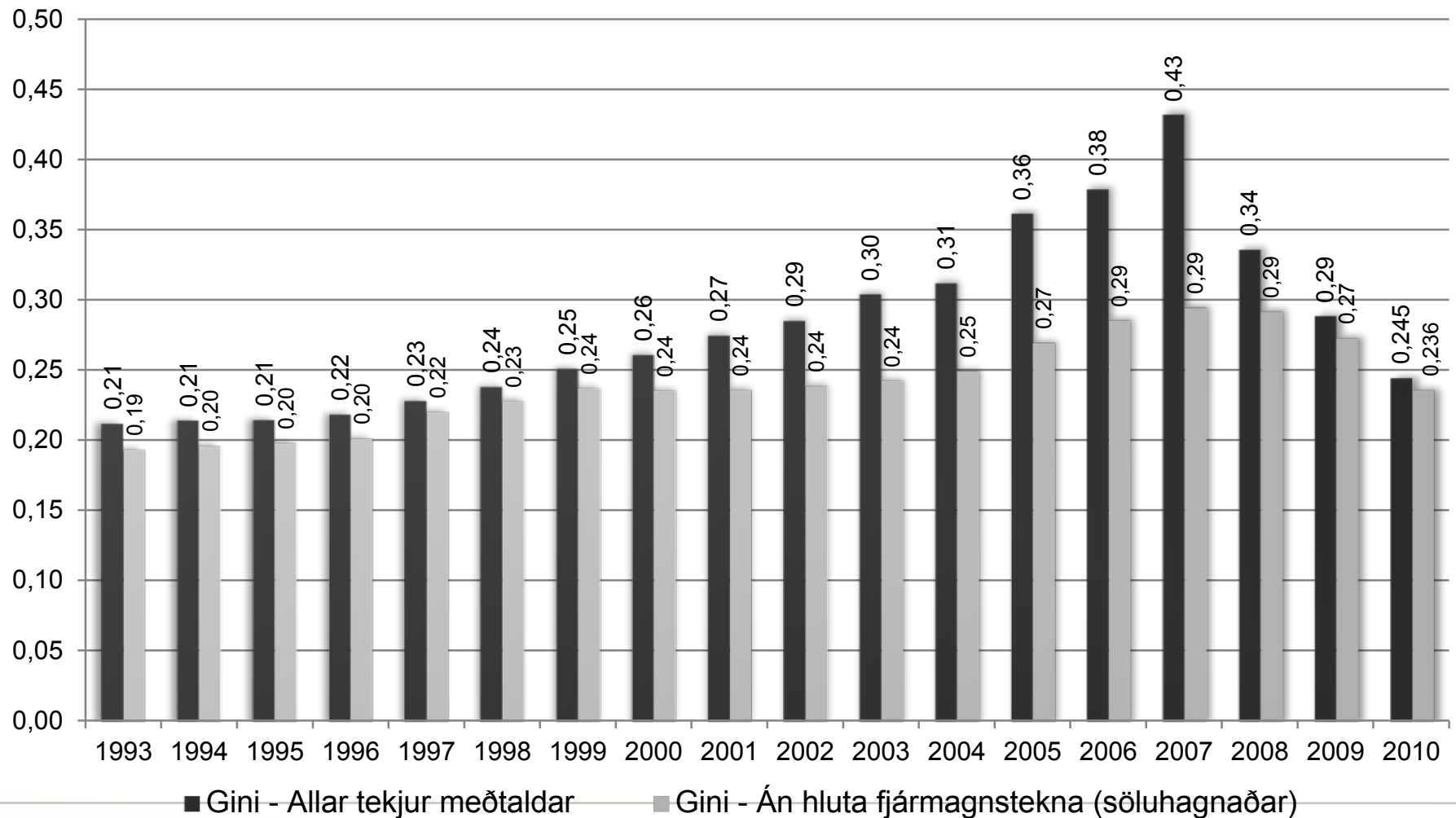
Hæsta atvinnustig í Evrópu í árslok 2011

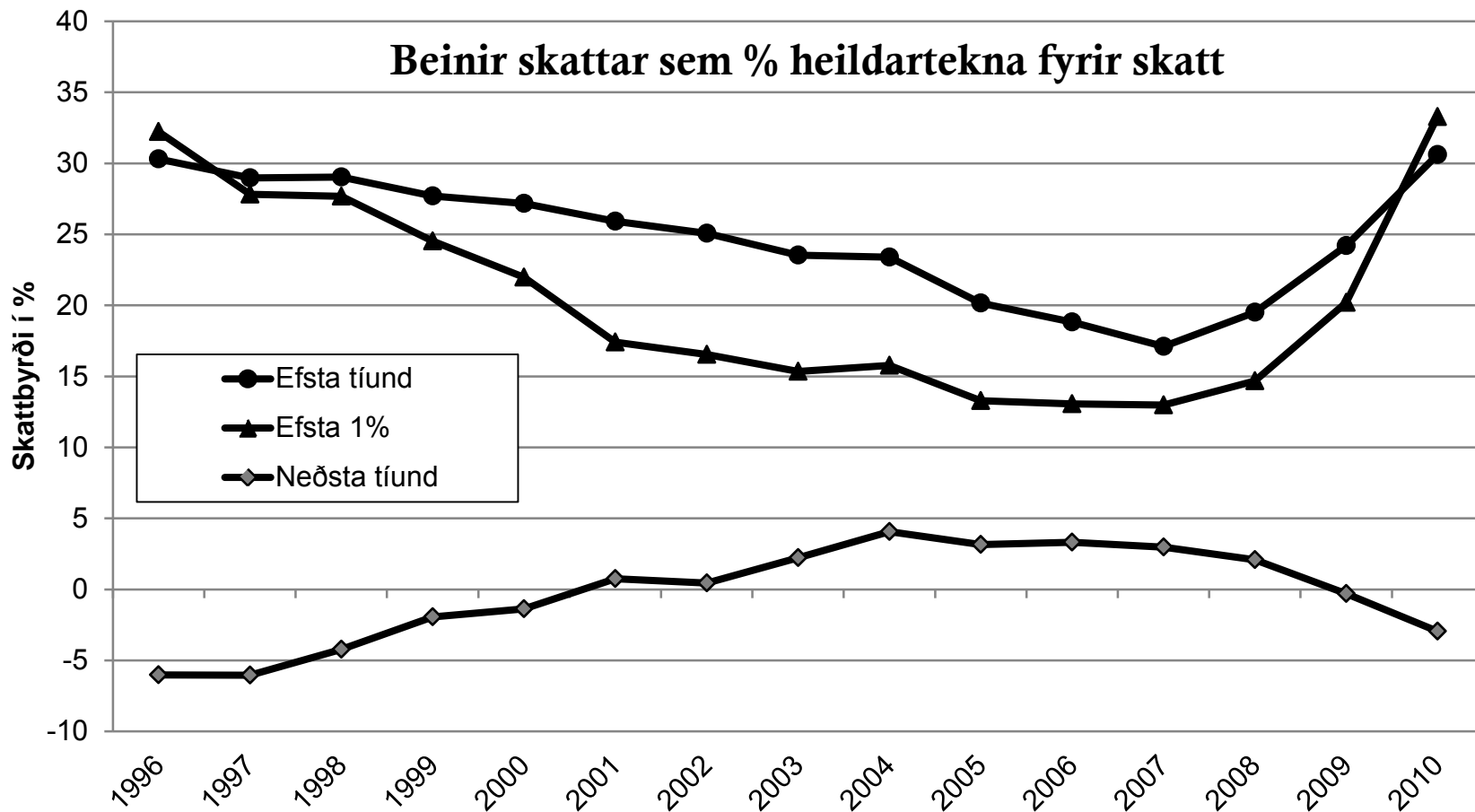
Umbreyting tekjuskiptingarinnar

Mikil jöfnun tekjuskiptingar eftir hrun

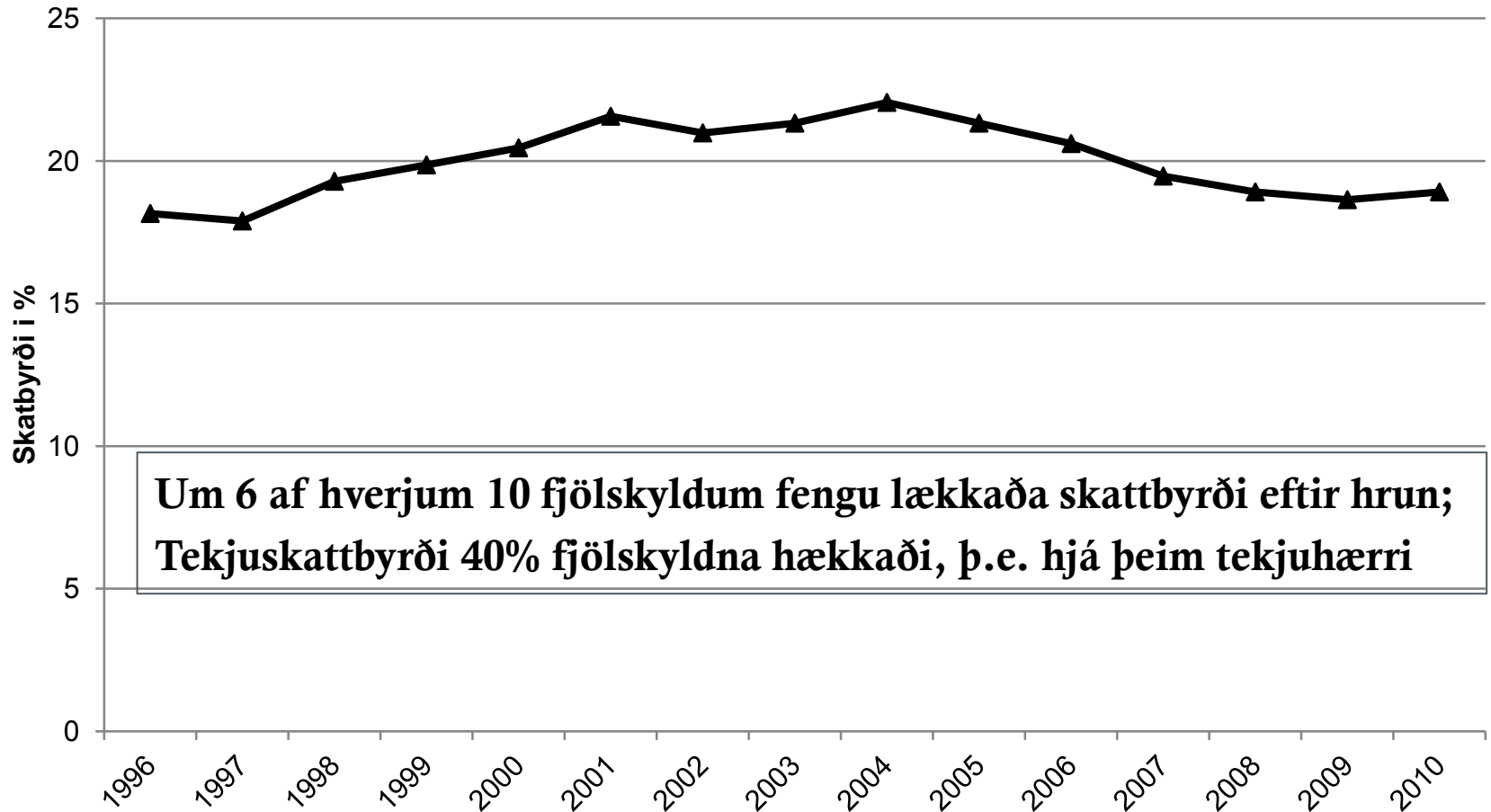
Ójöfnuður 2010 svipaður og 1998-9

Skattbyrði lágtekjufólks minnkaði, en hækkaði hjá hátekjufólki, eftir hrun

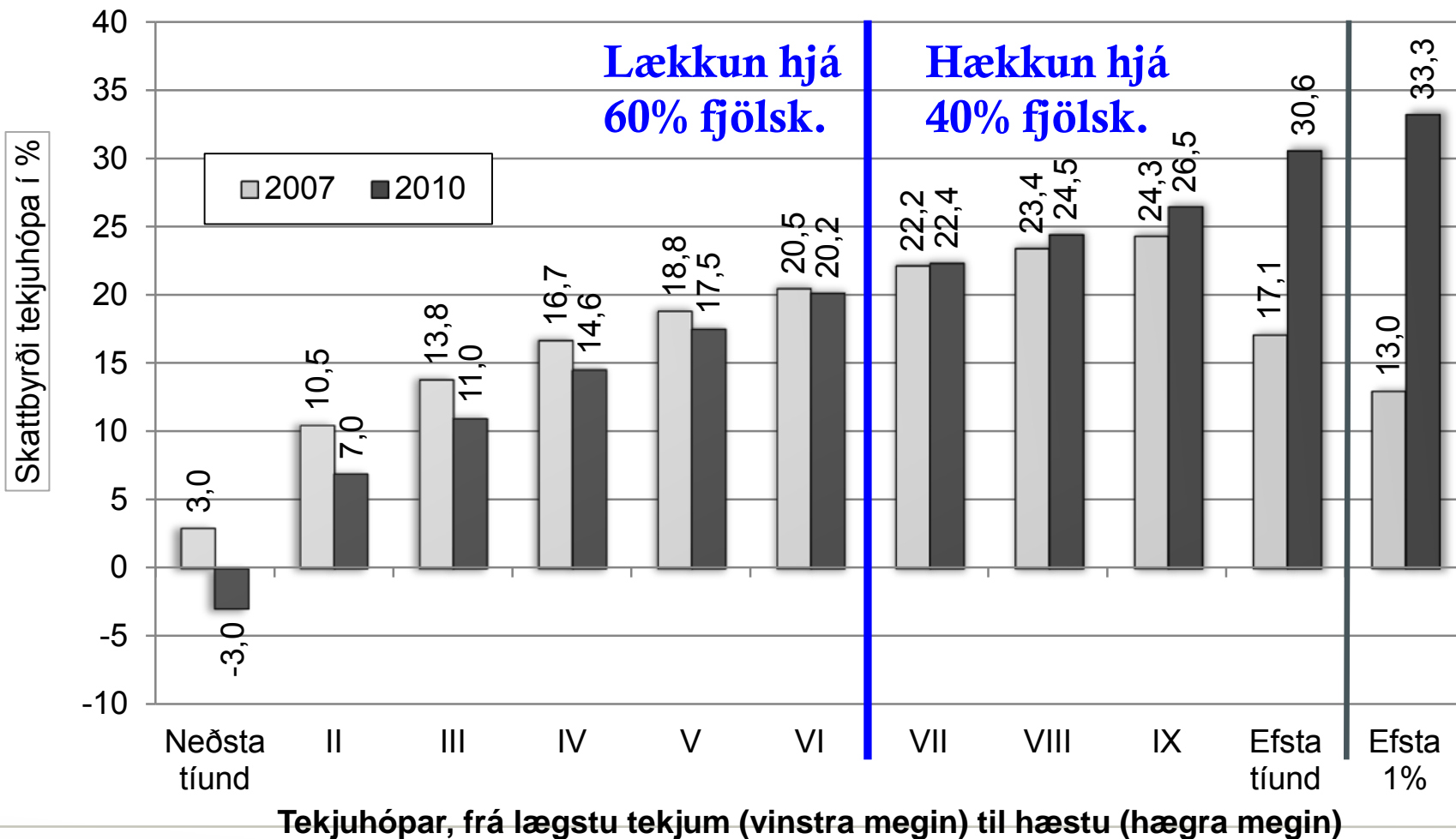
Skattbyrði miðtekju-fjölskyldna lækkaði

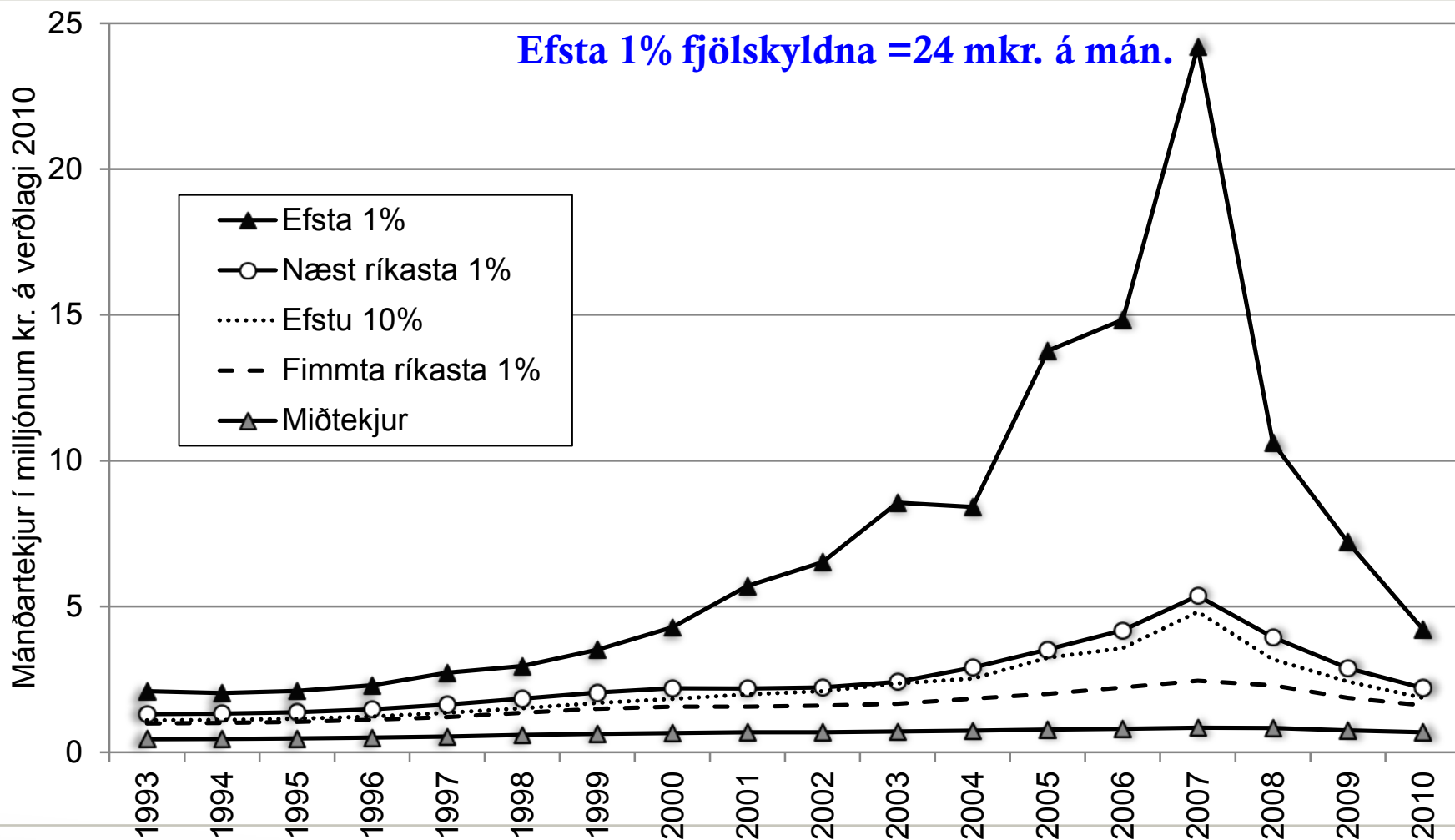
Skattbyrði tekjuhópa 2007 og 2010

Skattbyrði **lækkaði** í hópum I til VI (hjá 60% fjölskyldna)

Beinir skattar sem % heildartekna

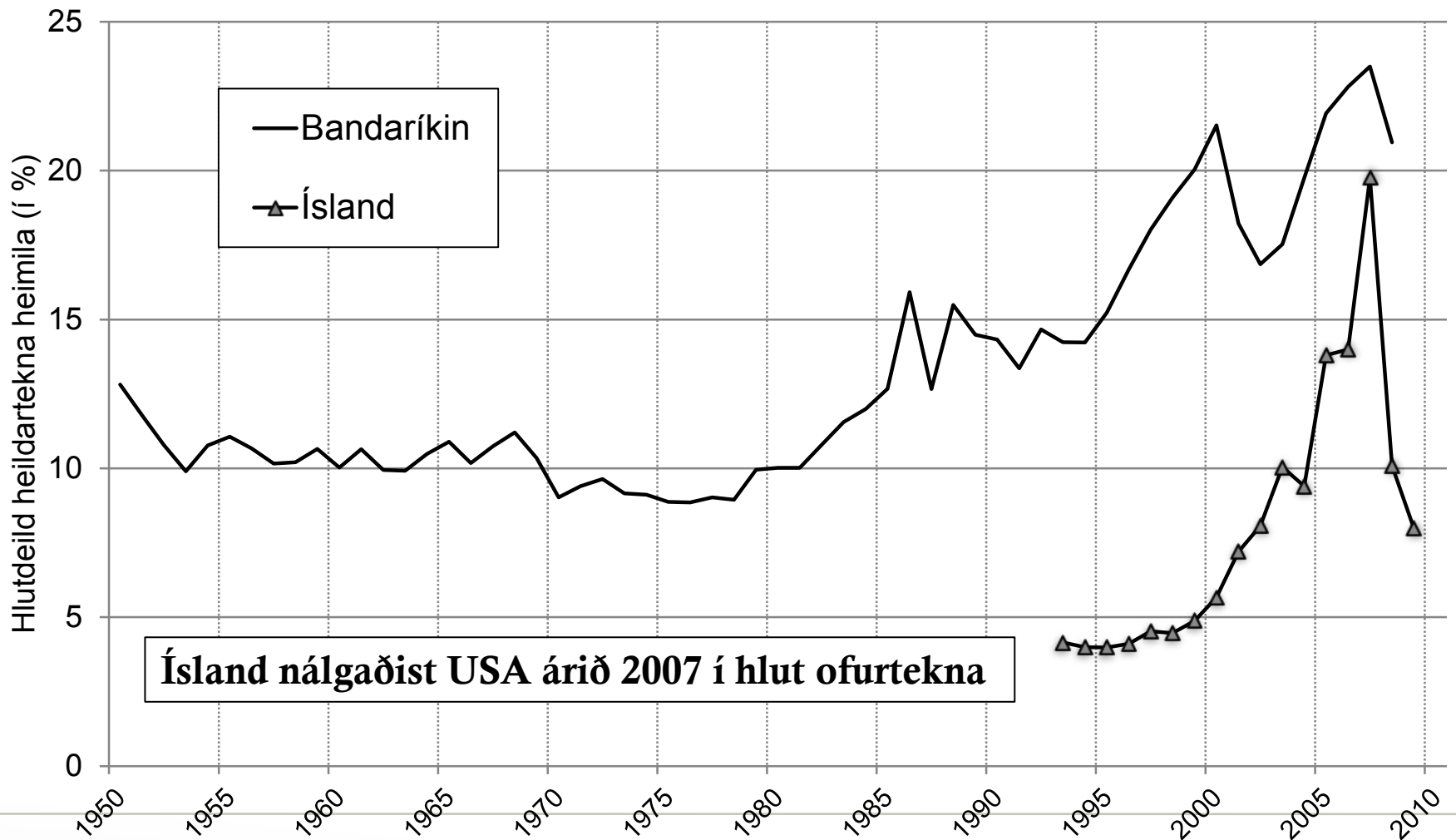

Hæstu tekjur hækkuðu langmest allra, í um 24 m.kr. á mánuði 2007

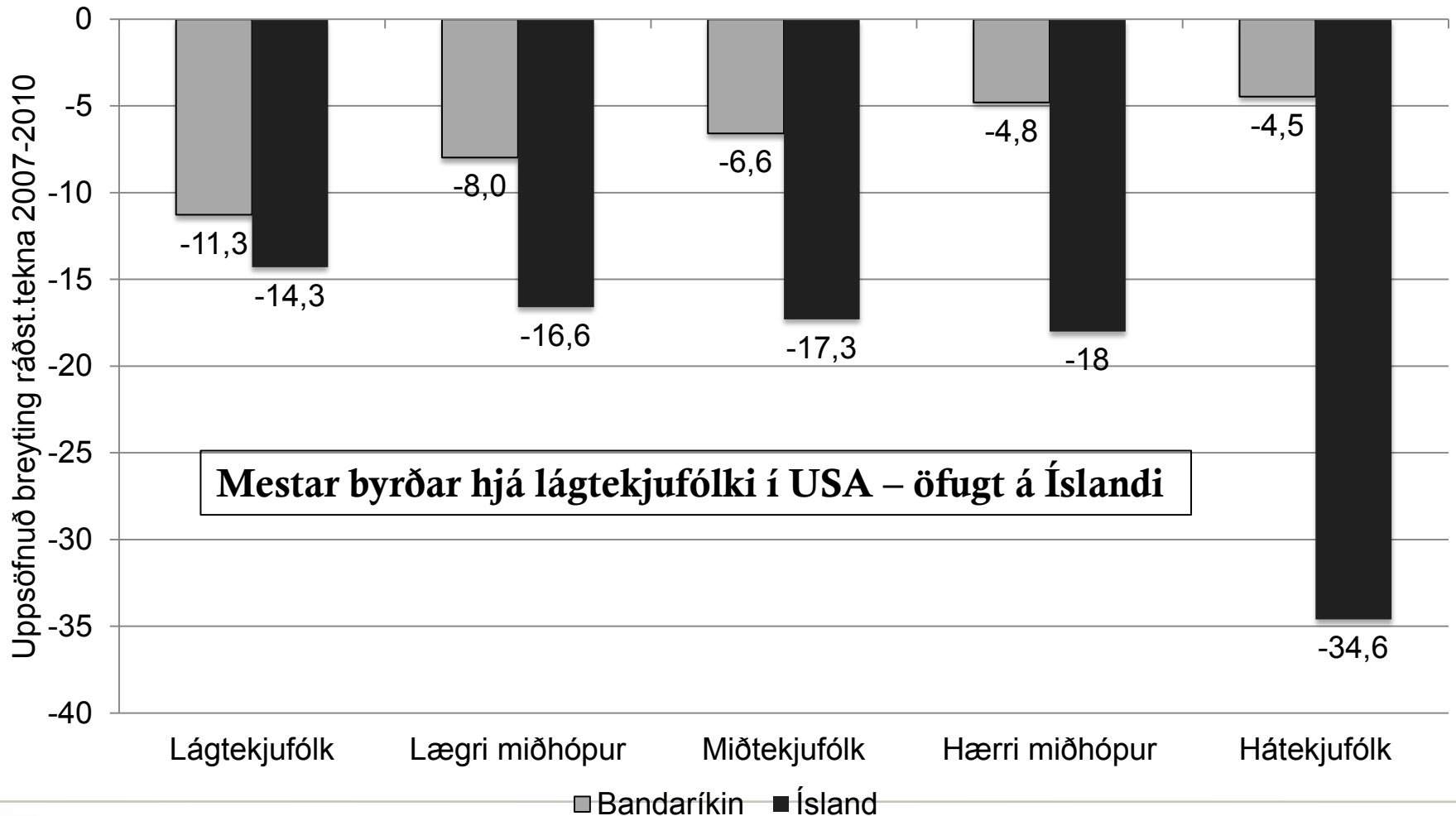
Tekjuhlutdeild efsta 1% heimila í USA og á Íslandi

Heildartekjur fyrir skatt

Ísland og USA: Hvernig byrðarnar dreifðust í kreppunni 2007-2010

Fimmtungarhópur (20% fjölskyldna í hverjum)

Íslenska leiðin

Sérstaða:

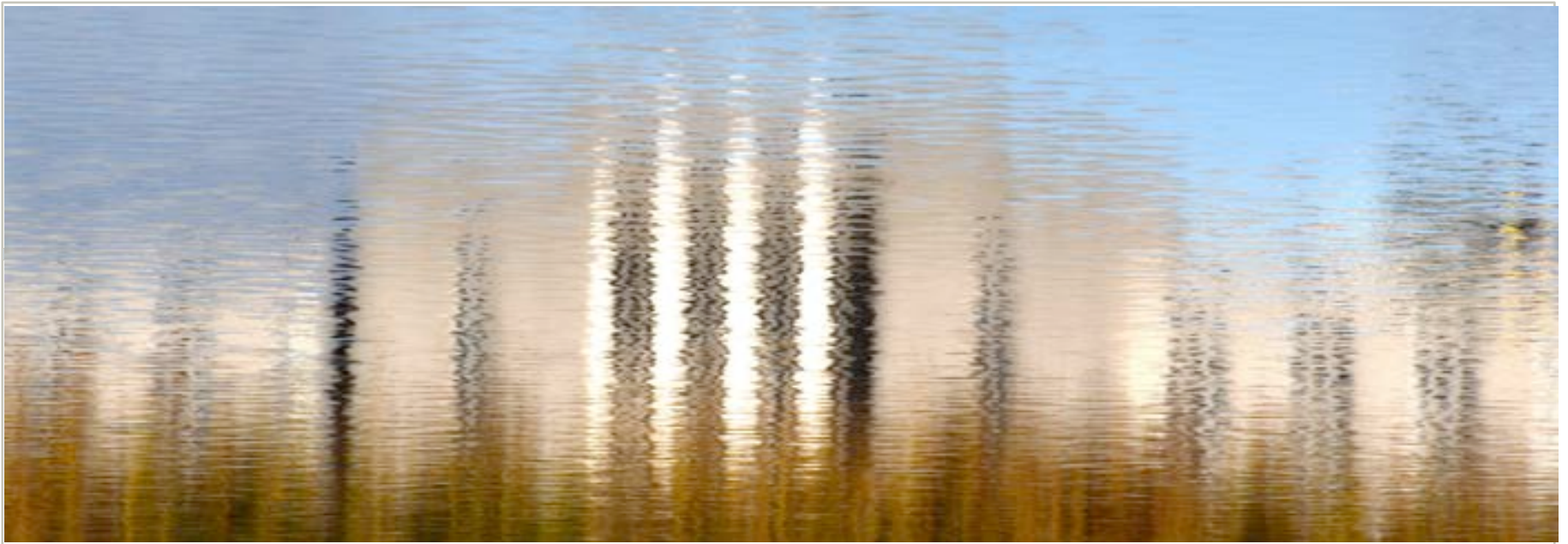
Lægri tekjuhópum hlíft

Jöfnun kjara

Verndun atvinnu

Velferðarkerfi beitt til varnar

Írar, Bandaríkjamenn og Bretar
juku ójöfnuð í kreppunni

Takk fyrir!